

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

In timpul vacanței Paștelui apariția „Dreptului“ se
întrerupe până la 1 Maiu.

E. A. Poulopol și C. G. Vasiliu. — *Studiu asupra regimului
presei în legislațiunea comparată.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Jus-
țiție s. III.* — Funcționar public. — Avansare în grad. — Plata
salariului noului grad. — Lipsa creditului bugetar.

(Die Gr. Tudoroiu cu Ministerul de justiție).

Curtea de Apel din Iași s. I. — Vânzare comercială. — Exe-
cutare coactivă. — Facultate acordată cumpărătorului. — Termen
de grație.

(Simion Rosen cu Dr. Emil Raau și altul).

Tribunalul Buzău s. II. — Revizuire. — Comunicarea hotă-
rîrii atacată. — Hotărîre definitivă față de revizionist.

(Otto Feldman cu Estera Feldman)

Studiu asupra regimului presei în legislațiunea comperată

II Sistemul responsabilității penale 1)

Infracțiunile și delictele de presă sunt fapte
complexe căci mai multe persoane au putut lua
parte la săvârșirea lor.

Dacă în primul rând autorul articolului apare
răspunzător, se poate ca această persoană să fie
anonimă și se mai poate încă ca concursul edi-
torului, redactorului, tipografului să fie atât de
util încât să condiționeze necesarmente înfăptuirea
delictului dacă nu chiar să-l provoace. Răspunderea
va fi mai delicată în materie de delict de presă
decît pentru alte infracțiuni. De aci poate și rați-
unea unor legi speciale asupra regimului presei.

Problema responsabilității penale se poate ana-
liza din două puncte de vedere: 1) natura res-
ponsabilității, 2) întinderea acestei responsabilități.

1. In ceea ce privește prima întrebare observăm
că sistemele legislațiunilor s'ar putea împărți ideal
în trei grupe: 1) Sistemul responsabilității obiective
sau legale, 2) sistemul responsabilității subiective
și în sfârșit sistemul responsabilității mixte.

Desigur că în realitate toate legiuirile impru-
mută caractere comune din aceste trei feluri de
responsabilitate; nu e însă mai puțin adevărat că
dispozițiunile fundamentale ale fiecărei legiuiri de

presă pot servi la clasarea lor într'una din cele
trei categorii menționate mai sus.

a) In sistemul responsabilității obiective nu se
va ține seamă pentru a prociza răspunderea de
faptul propriu zis a săvârșirii infracțiunii, de si-
tuația subiectivă a delictului.

Răspunderea va apăsa prin aptul legii, obiec-
tive, asupra unor anumite persoane, presumate
responsabile. Aceste dispozițiuni le găsim în legi-
slațiunile următoare:

In legea germană din 7 Mai 1875 art. 20 dispune
ca responsabilitatea actelor de culpabilitate din
infracțiunile de presă sunt fixate conform codului
penal. Dacă publicația este periodică, editorul res-
ponsabil este pedepsibil ca infractor, exceptând
dacă circumstanțele fac imposibilă indicarea sa ca
autor al delictului.

Afară de aceasta există răspunderea pentru de-
lictul de neglijență de care ne vom ocupa în para-
graful 2.

Aceleași dispozițiuni le găsim și în legea polo-
neză. L. 7 Mai 1874 art. 20 cum am observat
Polonia nu are încă asupra Presei o lege unitară
ci legislațiuni speciale moștenite dela cele trei
foste imperii dela care s'a deslipit.

In legea franceză asupra presei din 29 Iulie 1881,
prin art. 42 sunt pasibili ca autori principali de
pedepsele care constituiesc represiunea crimelor și
delictelor comise pe calea presei următoarele per-
soane:

1) Giranții sau editorii ori care ar fi profesiunea
sau denumirea lor, 2) în lipsa lor autorii, 3) în lipsa
autorilor, tipografiile, 4) în lipsa lor vânzătorii,
distribuitorii afișorii. Când giranții sau editorii sunt
în cauză autorii vorfi urmăriți ca complici (art. 43).

Un sistem special de responsabilitate obiectivă
găsim în legislațiunea Norvegiană care prin art.
322 din codul criminal din 22 Mai 1902 cap. XXXII
dispune, că editorul unui imprimat dacă nu este
pasibil de regulele ordinare este pedepsibil ca
editor, dacă 1) autorul este necunoscut și numele
său nu este furnizat Curții, 2) dacă autorul nu este
pedepsit și editorul avea cunoștiință de circum-
stanțele care făceau ca autorul să nu fie pedepsit
sau 3) avea cunoștiință că autorul avea sub 18 ani.

1) *Dreptul*, No. 9, 12 și 14 dela 27 Februarie. 20 Martie și
3 aprilie a. c.

În acest sistem deci editorul este grevat de o responsabilitate obiectivă, autorul rămânând în general pe planul al doilea.

Din contra, în alte legislațiuni, răspunderea cade în primul rând și uneori numai, asupra celui vinovat de a fi scris articolul incriminat sau de a fi săvârșit vreun delict considerat de presă.

Astfel legea austriacă prin art. 30 dispune că editorul responsabil a unui ziar care conține materie infrațională dacă nu este pedepsibil ca autor principal sau ca complice este responsabil pentru neglijență în control de la care a rezultat publicația.

Legea federală elvețiană din 4 Februarie 1853 prin art. 1 proclamă că pentru o infracțiune care va fi comisă prin presă autorul scrisului va fi singur responsabil sub excepțiunea că dacă nu poate fi cunoscut sau nu poate fi tradus în fața tribunalului elvețian sau dacă articolul a fost publicat contra voinței sale redactorul semnând ca responsabil va fi pedepsibil ca și autorul.

Deasemenea legea Ceko-slovacă din 30 Mai 1924 No. 124 prevede în art. 1 că dacă autorul responsabil al scrierii sau în cazul când ar fi mai mulți unul din ei poate fi adus înaintea judecării în Ceko-Slovacia atunci autorul responsabil *singur* poate fi urmărit.

Legea finlandeză asupra libertății presei din 4 Ianuarie 1919 dispune în sec. 31 că pentru o infracțiune de presă sunt responsabili conform codului penal, *autorii*. Editorul șef nu este responsabil de pedeapsă decât dacă ar fi ajutat la violarea legii presei.

În sfârșit cele mai multe legislațiuni se pot grupa într-o a 3-a clasă unde responsabilitatea este și subiectivă și obiectivă adică mixtă. Dealtfel cum am arătat-o mai sus, infracțiunile de presă sunt fa-te complexe, mai multe persoane cooperând la săvârșirea lor. Responsabilitatea deci nu poate fi decât tot complexă cu atât mai mult cu cât autorul articolului uneori nu este cunoscut sau nu poate fi prins. Alte persoane vor trebui să răspundă de delictul de presă săvârșit. Rămâne deci să ne întrebăm care este întinderea acestei răspunderi, adevărata problemă a represiunii penale în materie de presă.

Dacă în doctrină găsim pentru explicarea represiunii trei sisteme și anume: sistemul responsabilității solidară, unde toate persoanele care au luat parte la comiterea faptului sunt pedepsibile ca autori sau complici, sistemul responsabilității succesive, zis și al responsabilității, prin cascada, și în sfârșit sistemul responsabilității unice combinat cu sistemul pedepsei pentru neglijență, în realitate din studiul legislațiunii comparate reiese că aceste sisteme sunt legiferate în mod variat și mixt, după aprecierea diversilor legiuitori sau sub influența necesităților naționale.

Astfel în legiuirea bulgară vom găsi deopotrivă sistemul răspunderii solidară, responsabilității succesive și responsabilității pentru neglijență. Legea bulgară din 1921 asupra presei dispune că autorul fiind cunoscut și locuind în Bulgaria, editorul, tipograful și distribuitorul nu vor fi urmăriti. Când autorul nu este cunoscut și nu locuiește în Bulgaria editorul va fi responsabil și pedepsit. Când

aceasta nu este cunoscut și nu locuiește în țară, tipograful va fi responsabil. În lipsa acestuia distribuitorul (art. 1), Deci sistemul responsabilității în cascada.

Redactorul exercită controlul asupra imprimatului periodic și este responsabil de conținutul lui. În caz că sunt mai mulți redactori ei sunt răspunzători ca colaboratori. Deci răspundere pentru neglijență.

În sfârșit găsim și răspunderea solidară. Redactorul este responsabil ca și autorul delictului comis, solidar cu autorul când acesta este cunoscut și locuiește în Bulgaria. Dar el va fi dispensat de această responsabilitate dacă probează că publicitatea s'a făcut fără știrea sa, și dacă va arăta persoana care a ordonat publicarea. În acest caz acesta este pedepsit în locul redactorului (art. 4). Redactorul este solidar cu editorul când autorul nu este cunoscut (art. 5).

Responsabilitatea unică combinată cu răspunderea pentru delictul special de neglijență îl găsim în următoarele legislațiuni:

Legea germană asupra presei din 7 Mai 1874 prin art. 20 proclamă că pentru periodice, editorul este responsabil ca infractor exceptând când circumstanțele fac imposibilă indicația sa ca autor al delictului. Afară de această răspundere mai există și responsabilitatea pentru neglijență: dacă conținutul unui articol este un delict, atunci editorul responsabil, publicistul, tipograful și cei cari l'au distribuit întrucât nu sunt pedepsibili ca autori și sunt pedepsiți pentru neglijență afară dacă probează băgarea de seamă sau alte circumstanțe care au făcut imposibilă manifestarea unei astfel de neglijențe. Se dă însă o primă pentru descoperirea adevăratului responsabil. Aceste persoane nu vor fi pedepsibile dacă ele pot să indice pe autor sau complice cu a cărui autorizare a avut loc publicarea și care au pomiciliat în jurisdicțiunea germană sau în caz de deces, ar fi locuit acolo.

Vanzătorii de publicațiuni străine vor fi deasemenea scutiți de pedeapsă dacă probează că aceste publicațiuni le-au sosit de aiurea prin mijloacele ordinare.

Această dispozițiune se regăsește în legea poloneză pentru Polonia fostă provincie prusiană. Lege 7 Mai 1874 § 20 și 21.

Legea finlandeză asupra libertății presei din 4 Ianuarie 1919 prevede că autorul va fi singur responsabil, dar editorul — șef este pasibil de pedeapsă pentru a fi înlesnit violarea legii presei, când nu a luat nici o măsură pentru a o împiedica.

El va putea fi scutit însă când autorul și-a semnat numele și dacă este un bun motiv de scuză. În caz când articolele difamatorii au fost publicate într'un periodic și au fost precedate de o notiță indicând originea lor se va aplica dispozițiunea care reglementează cazul editorului de bună credință (sec. 33). Răspunderea succesivă există numai în privința despăgubirilor civile (sec. 39).

Dacă autorul, redactorul responsabil sau șeful redactor nu poate achita despăgubirea, editorul este ținut de aceasta.

În legislația austriacă asupra presei din 7 Aprilie 1922 răspunderea este deasemenea unică (autorul și complicele) combinat cu răspunderea pentru

neglijență art. 1. Editorul este cel răsunător pentru neglijență. Tipograful nu poate fi decât în cazul când au fost nesocotite dispozițiunile legii cu caracter administrativ (neindicarea titlului, locului de apariție, a redactorului, a editorului responsabil, ect.).

De neglijență nu poate fi acuzată o persoană care a luat precauțiuni speciale.

În leguirea Ceko-Slovacă Lege No. 124 din 30 Mai 1924, în principiu autorul sigur poate fi urmărit cu condiția ca persoanele care au cooperat în editare, publicare, imprimare, sau trimiterea imprimatului să nu fie autorii responsabili ai articolului. Editorul responsabil este însă răspunzător fie pentru întregul periodic, fie pentru o parte în cazul când este declarat autorităților ca editor responsabil numai pentru aceea parte a ziarului.

El va putea fi scutit de penalitate dacă în termenul stipulat de judecată, denunță numele exact al autorului scrierii, dacă acesta poate fi adus înaintea Tribunalului și dacă în sfârșit probează că ar fi fost demis din postul său sau ar fi suferit pagube materiale considerabile dacă nu ar fi publicat articolul. Afară de aceasta redactorului responsabil va putea fi pedepsibil dacă publicația înierimată a avut loc prin neglijența sa, chiar dacă dispozițiunile codului penal s'ar aplica actului său.

Responsabilitatea succesivă zisă și în cascadă fără, vreo răspundere pentru neglijență o găsim în următoarele legiuri: Norvegia, Ungaria, Elveția, Egipt., Franța.

În Norvegia (Codul criminal 22 Mai 1902 Cap. XXXII § 322 editorul unui imprimat este considerat responsabil dacă 1) autorul nu este cunoscut și numele lui nu este comunicat Curții, 2) dacă autorul nu este pedepsit și editorul avea cunoștință circumstanțele care făceau ca autorul să nu fie pedepsit, 3) dacă avea cunoștință că autorul avea sub 18 ani.

Cu toate acestea el nu este supus pedepsei dacă de circumstanțele justifică că nu a putut cunoaște că articolul poate fi încriminabil. Aceste dispozițiuni se aplică și redactorului când aceste 3 paragrafe interesează și pe autor și pe editor și poate fi aplicabil și tipografului când concernă pe redactor.

Legea ungară (act parlamentar asupra presei XIV 1914) consideră responsabil pe autorul materii înierimate și solidar cu autorul pe persoana care a convins pe autor să scrie sau să creeze o producție de presă contrară legii (art. 33). Dacă autorul nu poate fi făcut responsabil după legea presei sau dacă redactorul este acel răspunzător pentru periodice afară de cazul comunicărilor prin telegramele publice. (art. 35).

Dacă redactorul nu poate fi considerat responsabil sub legea presei sau a primit ordiue dela editor, responsabilitatea trece la aceasta. De asemenea dacă acesta a ordonat autorului acțiunea (art. 34).

Dacă articolul nu ar conține numele persoanei responsabile și deci nu poate fi făcut cineva responsabil, proprietarul va fi acela care va răspunde (art. 36).

Dacă comunicarea a fost publicată fără consim-

țământul autorului cel care a comunicat-o este presupus autor. Responsabilitatea succesivă există și în ceea ce privește despăgubirile civile: dacă despăgubirea nu poate fi obținută dela editor și eventual dela proprietar. Dacă editorul sau proprietarul sunt o societate, aceasta răspunde de daune.

Răspunderea succesivă mai există în Franța (L. 29 Iulie 1881). Pentru delictele de presă sunt pedepsiți ca autori principal următoarele persoane în anumită ordine: 1) giranții sau editorii ori cari ar fi profesiunea sau denumirea lor. 2) În lipsă autorii 3) în lipsa autorilor tipograful 4) în lipsa lor vânzătorii, distribuitorii, afișorii.

În Egipt găsim aceleaș dispozițiuni în legea din 1881 asupra delictelor de presă art. 166 bis. De asemenea în Jugoslavia Conațuția nouă prin art. 4 dispune: sunt responsabili pentru delctele de presă: autorul, redactorul, tipograful, editorul, proprietarul, vânzătorul».

După legea federală elvețiană din 1 Februarie 1853, autorul este singur răspunzător sub următoarele distincțiuni: dacă autorul unui articol de periodic nu poate fi cunoscut sau nu poate fi tradus în fața unui Tribunal elvețian sau a fost publicat în contra voinței sale, redactorul semnând ca responsabil va fi pedepsibil ca autorul. În cazul când o persoană a trimis o inserțiune într'o foaie sau într'o parte rezervată anunțurilor și nu poate fi descoperită persoana desemnată ca răspunzătoare pentru anunțuri sau în lipsa sa editorul sau tipograful vor suferi pedeapsa art. 1 par. 3.

În legea braziliană din 1923 responsabilitatea infracțiunilor de presă este împărțită între autorul, editor, proprietar și vânzător. Editorul este considerat ca autorul ziarului și este responsabil pentru toate articolele nesemnate. Pentru plata despăgubirilor civile există solidaritate. Partea lezată care probează ca unul din acești responsabili nu este în stare s'o despăgubească, poate să acționeze pe oricare din ceilalți răspunzători.

Prin trecerea în revistă a acestor diferite sisteme împărțite de diversele legislațiuni europene asupra presei, putem să ajungem la următoarele constatări: două sunt sistemele ce merită a putea fi luate în considerație: sistemul responsabilității succesive și sistemul responsabilității unice combinat cu răspunderea specială pentru neglijență.

Răspunderea unică este prea simplă pentru a nu fi înlăturată. De asemenea răspunderea solidară fie pură, fie combinată cu celelalte sisteme nu poate merita decât critici prin faptul că situând pe aceiași treaptă de răspundere pe diverșii factori cari contribuiesc la producția unui periodic, subordonează în fapt pe autorul scrierii, ultimul tipograf care va putea exercita astfel o adevărată cenzură. Este o cenzură de jos în sus, ocultă și permanentă, tot atât dacă nu și mai periculoasă decât o cenzură excepțional exercitată de guvernământ.

Rămân deci în față cele două sisteme de răspundere: responsabilitatea succesivă și responsabilitatea unică combinată cu aceea pentru neglijență.

Primul are meritul de a realiza o răspundere fermă, găsinduse totdeauna o persoană care să

sufere rigorile legii pentru articolul incriminat. Aceasta măsură are însă un desavantaj mare printre altele mai mărunte: introduce o censură a redacției asupra articolelor primite. O Tribunală liberă nu mai poate fi înfrântă decât cu articole iscălite și încă cu iscălitură autentificată.

Altfel întotdeauna ziaristul profesionist va fi pedepsibil în lipsa autorului cu o pedeapsă egală cu aceea ar fi primit-o aceasta. Este poate o măsură excesivă și injustă, ziaristul nefiind de cele mai multe ori incriminabil decât pentru neglijență.

Văzută în această lumină, răspundabilitatea unică combinată cu responsabilitatea pentru neglijență apare mai justă, mai rațională și mai utilă. Autorul singur poate fi răspunzător pentru articolul pasibil de rigorile legii. Editorul, redactorul sau tipograful nu pot fi acuzați decât de neglijență. Pedeapsa lor va fi mai ușoară decât aceea pe care ar primi-o autorul scrisurii, ea se va putea aplica concomitent cu această. Iată o primă la utilitatea represivă; căci tot nodul chestiunii este acesta: dacă editorul, redactorul sau tipograful sunt răspunzători în fața legii ca autori, ei vor fi pasibili de pedepse aspre cu toate că nu s'au făcut culpabili decât de neglijență.

Astfel că în realitate răspunderea lor devine obiectivă: cu alte cuvinte încetează de a mai fi o răspundere pentru a deveni un adevărat risc. Dar riscul penal este o erezie.

Sistemul responsabilității unice combinate cu răspunderea pentru delictul special de neglijență este cel mai apreciazabil.

El se poate la rigoare însoți și de responsabilitate succesivă, însă numai excepțional, în cazuri precis indicate, cum ar fi de exemplu în ipoteză când articolul ar fi anonim.

Rămâne să analizăm acum chestiunea dreptului de răspuns.

(Va urma)

E. A. Poulopol și C. G. Vasiliu
Doctori în drept dela Paris

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 8 Martie 1927

Președinția D-ului Corneliu Botez, consilier

Ilie St. Tudoroiu cu Ministerul de justiție

FUNCTIONAR PUBLIC. — AVANSARE ÎN GRAD. — PLATA SALARIULUI POTRIVIT GRADULUI CĂPĂTAT. — DACA POATE FI REFUZATĂ PE MOTIV DE LIPSĂ A CREDITULUI BUDGETAR. — ART. 16 DIN STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI.

FUNCTIONAR PUBLIC. — AVANSARE ÎN GRAD ÎN TIMPUL EXERCITIULUI UNUI AN BUDGETAR. — DACA LEGEA COMPTABILITĂȚII SE OPUNE LA PLATA SALARIULUI CONFORM CU NOUL GRAD OBTINUT DE FUNCȚIONAR. — ART. 16 DIN STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI. — ART. 41 DIN LEGEA COMPTABILITĂȚII PUBLICE.

1) Potrivit art. 16 din legea Statutului funcționarilor publici, funcționarul de ori ce rang sau categorie, are drept la salariul corespunzător gradului sau funcțiunii sale din moment ce a obținut gradul în mod legal, astfel că lipsa

momentană sau întâmplătoare a creditului bugetar, ori căror împrejurări de fapt ar fi atribuite, nu poate servi de temelie administrațiunii pentru a tăgădui sau refuza principial drepturile cuvenite funcționarilor, aceste drepturi neputând fi anihilate sau zădărnice prin lipsa de prevedere a administrațiunii în alcătuirea bugetelor.

2) Dispozițiunile art. 41 din legea contabilității publice cari prohibă deschiderile de credite suplimentare în cursul anului bugetar cu privire la sporul alocațiunilor de personal, nu pot să priveze pe funcționar de drepturile și retribuțiunile aferente gradului și dobândite în puterea unei legi, scopul acestor dispozițiuni fiind numai să pună frâu tendinței de risipă a puterii executive prin majorări de salarii în cursul anului, cari ar putea desechilibra bugetul anual, ceea ce numai poate fi temut atunci când legiuitorul însuși prevede posibilități de sporuri la alocațiunile de personal, fie prin creiere de funcțiuni noi în cursul anului, fie prin organizarea unui sistem de înaintări cari să reclame sporul la alocațiuni

No 256. — Admis recursul făcut de Ilie St. Tudoroiu în contra deciziei Curții de apel București S. IV cu No. 270/926 în proces cu Ministerul de Justiție.

S'au ascultat D-nii avocați Lazăr Văleanu și George Iuliu pentru recurent și Paul Răteșcu pentru Ministerul intimat.

Curtea deliberând,

Asupra motivului I și II de recurs:

1). «Greșită aplicare și interpretare a art. 41 al 3 din legea contabilității publice, a Statutului funcționarilor publici, a art. din legea organizării judecătorești și a art. 65 din legea Curții de Casație; Exces de putere.

Asupra motivului I și II de recurs:

Având în vedere că prin decizia atacată, Curtea de Apel a respins cererea recurentului de a obliga Ministerul Justiției să-i recunoască și să-i satisfacă dreptul de a primi diferența de salariu din momentul înaintării sale pe loc la gradul de Grefier de Tribunal.

Că, pentru a decide astfel, instanța de fond motivează că cererea recurentului nu intră în cadrul art. 1 din legea contenciosului administrativ, deoarece refuzul ministerului de a plăti diferența de salariu pe anul 1926 nu provine din rea-voință — în sensul citatului articol — ci e justificat: atât pe lipsa de credit bugetar afectat acestui scop, cât și pe imposibilitatea legală de a deschide un asemenea credit în cursul exercițiului financiar.

Considerând că, prin art. 1 mai sus citat, legiuitorul îndreptțește pe particulari să se plângă instanței judecătorești competente contra administrațiunii publice atât pentru actele de autoritate pretinse ilegale și dăunătoare drepturilor lor, cât și pentru reaua voință a autorităților administrative de a rezolva cererile privitoare la asemenea drepturi.

Considerând că, în speță, după cum rezultă din însăși deciziunea atacată, chestiunea pusă în discu-

țiunea Curței de Apel nu era aceea de a se ști dacă autoritatea administrativă a refuzat cu rea voință rezolvarea unei cereri privitoare la un drept în sensul art. 1, partea II, din legea contenciosului administrativ, ci dacă actul administrativ de autoritate al Ministerului Justiției de a refuza sau tăgădui recurentului dreptul la diferența de salariu, ca un corolar al avansării sale, era ilegal cum recurentul pretinde prin acțiunea sa.

Că, dar, această chestiune intră în cadrul art. 1 partea I-a din legea mai sus citată, ea fiind referitoare la un act de autoritate pretins ilegal, act pe care Curtea era datoare să-l examineze sub acest aspect, fără a se preocupa de buna sau reaua voință a autorității.

Că, totuși, socotind ca legal refuzul Ministerului pe motiv că el nu ar fi pornit din rea voință ci din considerațiuni imputabile altor factori, ori bazate pe dificultăți bugetare sau decurgând din legea contabilității publice, Curtea de fond nu a putut ajunge la acest rezultat decât prin interpretarea greșită a art. 1 citat mai sus, prin nesocotirea și violarea art. 16 din legea Statutului funcționarilor publici cum și prin greșita aplicare în speță a art. 41 din legea asupra contabilității publice.

Considerând, în adevăr că, după art. 16 din legea Statutului funcționarilor publici, funcționarul de orice ram sau categorie are drept la salariul corespunzător gradului sau funcțiunii sale, din moment ce a obținut gradul în mod legal, ceea ce în speță nu s'a contestat și nici nu se putea contesta sau tărmuri față de deciziunea colegiului prezidențial al acestei Inalte Curți Nr. 13 din 21 Ianuarie 1926, prin care recure tula fost înaintat, cu putere obligatorie și executorie dela acea dată.

Considerând că, lipsa momentană sau întâmplătoare a creditului bugetar, ori căror împrejurări de fapt ar fi atribuită nu poate însă servi de temei administrațiunii pentru a tăgădui sau refuza prin principial drepturile cuvenite funcționarilor potrivit citatului text de lege, deoarece aceste drepturi nu pot fi anihilate sau zădărniceite prin lipsa de prevedere a administrațiunii în alcătuirea bugetelor.

Că, de asemenea nici disp. art. 41 din legea contabilității publice pe care se întemeiază Curtea de fond, nu pot justifica refuzul Ministerului; că, dacă, în adevăr, acest text de lege prohibă deschiderile de credite suplimentare în cursul anului bugetar cu privire la sporul alocațiunilor de personal, această prohibițiune — potrivit textului și economiei legii — nu are de scop să priveze pe funcționar de drepturile de retribuțiune aferente gradului și dobândite în puterea unei legi, ci să pună frâu tendinții de risipă a puterii executive prin majorări de salarii în cursul anului, majorări cari ar putea desechilibra balanța veniturilor și cheltuelilor prevăzute prin bugetele anuale.

Că, însă, atunci când însuși legiuitorul prevede, din considerațiuni de interes general apreciat de el, posibilități de sporuri la alocațiunile de personal, fie prin creierea de funcțiuni noi în cursul anului, fie prin organizarea unui sistem de înaintări cum este în speță, dispozițiunea prohibitivă a art. 41 al. III din legea contabilității publice nu-și mai poate avea nici o aplicațiune, în atari cazuri func-

țiunile și drepturile înființate și recunoscute prin lege urmează în mod imperios a fi îndeplinite prin credite suplimentare aceasta prin voința prezumată a legiuitorului atunci când el a înființat acele funcțiuni sau a organizat sistemul de înaintări.

Că, așa fiind, când Curtea de Apel în speță voește să legitimizeze refuzul Ministerului pe considerațiuni trase din textul art. 41 al. III din legea contabilității publice, face o greșită aplicațiune a acestui art. și deci și din acest punct de vedere motivul I de recurs este întemeiat și deciziunea Curții urmează a se casa fără a mai examina celelalte chestiuni discutate prin motivele de casare ca fiind inutile în cauză.

In fond:

Având în vedere că din cele mai sus arătate rezultă în mod constant că refuzul ministerului de justiție de a satisface dreptul recurentului referitor la diferența de salariu ce i se cuvine pe anul 1926, nu se sprijină pe nici un temei legal.

Că, așa fiind, cererea recurentului este întemeiată și urmează a fi admisă.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I-a

Audiența dela 7 Iunie 1926

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Simon Rosen cu Dr. Emil Radu și Zaharia Weiss.

VÂNZARE COMERCIALĂ. — EXECUTARE COACTIVĂ — FACULTATE ACORDATĂ CUMPĂRĂTORULUI. — DREPTUL DE A CERE REZOLUȚIA CONFORM DREPTULUI COMUN — ART. 1021 COD CIVIL ȘI 68 AL. 4 C. COM.

VÂNZARE COMERCIALĂ. — TERMEN DE GRATIE. — INADMINISTRABILITATE ÎN MATERIE COMERCIALĂ. — DACA SE POATE ADMITE VÂNZĂTORULUI CA SĂ DEA CUMPĂRĂTORULUI ALT LUCRU ÎN LOCUL CELUI DEJA PREDAT. — ART. 44, 60 ȘI URMĂTORIULUI COD COMERCIAL.

1) Dispozițiunile art. 68 al. 4. din cod comercial, potrivit cărora cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul în contul vânzătorului, se aplică numai în caz de neexecutare a contractului din partea vânzătorului și executarea prevăzută de acest text de lege este numai o facultate acordată de legiuitor în materie comercială, la care părțile pot renunța fără a pierde dreptul de a cere rezoluția contractului conform dreptului comun și a cere daune.

2) Dispozițiunile art. 44 c. com. potrivit cărora în obligațiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termen de grație, se aplică fără distincțiune între obligațiunile neîndeplinite de loc și obligațiunile îndeplinite în parte sau în mod imperfect, de unde urmează că față cu cumpărătorul care cere rezoluția contractului, nu i se poate admite vânzătorului de a da un alt lucru în locul aceluia deja predat și care să fie în condițiunile prevăzute în contract.

No. 38. — Respins cu nefundat apelul făcut de Simon Rosen în contra sentinței comerciale a Trib. Iași S. III-a cu No. 461/925 în proceses cu Dr. Emil Radu.

S'au ascultat D-nii avocați N. Apotecher din partea apelandului Simion Rosen și Alfons Herovanu pentru Dr. Emil Radu, lipsă fiind Zaharia Weiss.

Curtea,

Având în vedere apelurile declarate de către Simon Rosen ca reprezentant general al fabricii de mașini electrice „Titan“ Elekes et Comp. Buda-Pesta și Dr. Emil Radu în contra sentinței comerciale a Tribunalului Iași S. III-a, No. 461/1925, prin care se „admite în parte acțiunea intentată de Dr. Emil Radu și în consecință se declară reziliat din culpa părâților Simon Rosen și Zaharia Weiss contractul de vindere cumpărare a unui motor de benzină de 6 cai putere cu cilindru tip volant greu, cu aprindere electro-magnetică. Obligă pe părâți ca în solidar să restituie reclamantului prețul de 63.264,25 și 12.000 lei costul instalațiilor. Obligă tot odată pe numiții părâți la ridicarea motorului sau în caz contrar să plătească suma de 10.000 lei costul demontării și depozitărei lui.

Mai obligă pe părâți la plata sumei de 30.000 lei cu titlu de daune, plus douăzeci mii lei cheltueli de judecată. Având în vedere că Dr. Emil Radu a chemat în judecată pe Simon Rosen reprezentantul general și singurul depozitar al produselor fabricii de mașini electrice „Titan“ Elekes et Comp. Buda-Pesta și pe Zaharia Weiss pentru a rezilia contractul de vindere cumpărare a unui motor 6 H. P. și a-i obliga în mod solidar la restituirea sumei de lei 63.264,25 reprezentând costul motorului, precum și la plata următoarelor sumi: 1700 lei reprezentând valoarea cheltuelilor făcute cu instalarea motorului, 100.000 lei cu titlu de daune reprezentând perderile ce le-a suferit din nefuncționarea instalației sale medicale, adică în total plata a 180.264 lei 25 bani, cu procente și cheltueli de judecată, și să fie obligați vânzătorii la ridicarea motorului, în caz contrar să fie autorizat a face dânsul demontarea și depozitarea motorului în contul lor, acordându-se pentru aceasta suma de zece mii lei.

Având în vedere că, în ceia ce privește descrierea faptelor, Curtea se referă la sentința Tribunalului, iar motivarea cuprinsă în această sentință se adoptă de asemenea.

Având în vedere că, Simon Rosen a susținut înaintea Curții că motorul, care face obiectul contractului de vânzare a fost predat în condițiunile comandate; că, însă, din cauza relei instalațiuni făcută de o persoană însărcinată de către Dr. E. Radu nu se poate stabili o colaborare între motor și dinam, astfel că dă o mai puțină putere ca 6 H. P., că pentru stabilirea acestui fapt cere ca expertii să fie chemați înaintea Curții pentru a da lămuriri.

Având în vedere că, Tribunalul statuând asupra cererii de anchetă în *futurum*, formulată de Dr. E. Radu, pentru a se constata dacă motorul are o putere de 6 H. P. și dacă dinamul prezintă o crăpătură care-l face impropriu funcționării, prin jurnalul No. 1122 din 26 Februarie 1924 a numit expert pe inginerul Casetti pentru a verifica punctele

prevăzute în acel jurnal; că, expertul prin raportul său conchide că: motorul de benzină n'are o putere de 6 H. P., după cum se prevede în ofertă, ci numai de 4/6 H. P.; și numai la încărcarea maximă poate atinge pentru un scurt timp 6 H. P.; că, din experiența pe care a făcut-o a ajuns la concluzia că instalația făcută nu îndeplinește scopul pentru care a fost comandată; că, tribunalul prin jurnalul No. 7873 din 11 Decembrie 1924 a dispus citarea expertului inginer Casetti pentru a da lămuriri cu privire la raportul de expertiză; că, expertul la ședința dela 10 Martie 1925 a menținut concluziile din raportul său. După efectuarea acestei expertize Simon Rosen a cerut ca să se admită o contra-expertiză; că, Tribunalul prin jurnalul No. 2961 din 14 Aprilie 1925, a admis că să se facă o contra-expertiză, și a însărcinat cu efectuarea ei pe inginerii M. Volanschi, V. Serghie și A. Zarifopol. Expertii prin raportul lor arată experiențele pe care le-au făcut asupra grupului electrogen. În urma acestor experiențe au ajuns la rezultatul că motorul desvoltă o putere de 2—4 cai; că, inginerul B. Kretz reprezentantul lui S. Rosen, care au fost față când s'au făcut experiențele, obiectând că motorul are nevoie de a fi reglat pentru a se putea obține puterea de 6 H. P. pe care dânsul o garantează, expertii i-au acordat timpul necesar pentru a face reglajul, ce crede de coviință, apoi expertii procedând din nou în aceeași zi la aceleași experiențe, nu au putut obține decât maximum 19 amperi cu 100 de volți; ceia ce corespunde la o putere desfășurată de motor de 3.23 H. P. Expertii conchid că motorul nu poate da o putere de 6 cai. Expertii notează că în măsurătorile pe care le-au făcut au întrebuințat aparatele de control cele mai precise, precum și frâna Bröny, care este un mijloc sigur de a ști puterea unui motor.

Având în vedere că, la ambele expertize a luat parte inginerul B. Kretz, care la ultima expertiză a cerut să facă reglajul necesar pentru funcționarea motorului, că, și în urma acestei operații, motorul n'a putut desfășura decât 3.23 cai; că, expertii când au făcut experiențele, care au dus la rezultatele relatate mai sus, au ținut seamă de toate împrejurările care puteau influența asupra funcționării motorului, și dacă modul de montare ar fi fost defectos, este evident că l'ar fi semnalat în raportul lor; că, S. Rosen a fost reprezentat la expertize prin inginerul B. Kretz, care n'a ridicat nici o obiecțiune în ce privește montarea, ceia ce ar fi făcut dacă aceea ar fi fost defectuoasă; că, din faptele expuse rezultă că lucrarea expertilor este completă și deci nu este necesar de a fi chemați a da lămuriri; că, expertul C. Casetti fiind ascultat înaintea Tribunalului, declară că: *a constatat că motorul este instalat în mod normal*; că, chestiunea este deci elucidată prin o declarație expresă a expertului; că, cererea pe care S. Rosen o formulează astăzi înaintea Curții, este făcută numai din spirit de șicană și în scopul numai a târăgăna soluția procesului; că, în consecință, urmează a fi respinsă.

Având în vedere că, din scrisoarea din 15 Aprilie 1923, adresată de S. Rosen D-rului E. Radu precum și factura trimisă de S. Rosen, rezultă că motorul trebuia să fie de 6 H. P.; că, după cum s'a stabilit

motorul predat nu corespunde condițiunii din contractul de vânzare, că vânzătorul neîndeplinindu-și obligațiunea conform contractului, Dr. E. Radu are dreptul de a cere rezoluția vânzării cu daune (art. 1021 c. civ.).

Având în vedere că, Dr. E. Radu prin apelul său cere a i se acorda suma de: 1) 17.000 lei valoarea cheltuelilor de instalare a motorului și de care nu se mai poate folosi; 2) suma de 100.000 lei pierderea suferită din nefuncționarea instalației medicale din cauza motorului; 3) suma de 27.000 lei cheltueli de judecată.

Având în vedere că, Tribunalul statuând asupra capetelor de cerere formulate mai sus, a admis în parte acțiunea asupra acestor puncte, după cum s'a arătat mai sus; că, Tribunalul motivează în considerente admiterea numai în parte a cererii de daune; că, Curtea găsește că Tribunalul a făcut o justă apreciere în ceea ce privește evaluarea cuantumului daunelor, pe care le menține, adoptând motivarea.

Că, Dr. E. Radu a prezentat un borderou prin care arată că cheltuelile de judecată reprezintă suma de 29.000 lei; că, în acest borderou onorarul avocatului este indicat cu 15.000 lei; că, tribunalul a admis pentru cheltueli de judecată suma de 20.000 lei; că, raportându-se reducerea la onorarul avocatului urmează a se menține cheltuelile de judecată astfel cum au fost apreciate de Tribunal.

Având în vedere că, tribunalul nu s'a pronunțat asupra procentelor cerute de către Dr. E. Radu, că asupra acestui punct apelul fiind întemeiat, urmează a fi admise conform art. 1088 c. civ. și art. 49 din legea pentru accelerarea judecăților.

Având în vedere că S. Rosen prin apelul ce l'a declarat susține că nu se cuvine să plătească daune, pentru motivul că nimic n'a împiedicat pe Dr. E. Radu să cumpere un alt motor, și în orice caz a lucrat suficient în laboratorul său; că, nu se cuvin atari cheltueli pentru că cheltuelile nu sunt daune nici pedepse.

Având în vedere că, potrivit art. 1021 c. civ. și 67 al. 2 și 3 c. com. partea în privința căreia angajamentul nu s'a executat are dreptul să-i ceară desființarea cu daune-interese; că, dispoziția art. 68 al. 4 c. com. după care cumpărătorul are dreptul de a face să se cumpere lucrul în contul vânzătorului, se aplică numai în caz de neexecutare a contractului din partea vânzătorului; că, deci, nu poate fi aplicată în specie, de oarece vânzătorul a predat motorul; că, în orice caz executarea prevăzută de art. 68 este o facultate, pe care legea o acordă în materie comercială. Părțile pot renunța la dânsa, fără a pierde dreptul de a cere rezoluția contractului conform dreptului comun și de a cere daune; că, în consecință motivele invocate de S. Rosen sunt nefondate; că, în ceea ce privește cuantumul daunelor și a cheltuelilor de judecată ele au fost stabilite prin analiza ce s'a făcut mai sus; că, deci și asupra acestui punct apelul lui S. Rosen este nefondat.

Că, în fine, S. Rosen a susținut că se oferă a preda un alt motor în condițiunile contractului.

Având în vedere că, oferta făcută de S. Rosen nu poate fi considerată decât ca o cerere de a i se acorda un termen de grație; că, potrivit art. 44 c.

com. în obligațiunile comerciale judecătorul nu poate acorda termen de grație; că, această dispoziție se aplică fără distincție între obligațiunile neîndeplinite de loc și obligațiunile îndeplinite în parte sau în mod imperfect, de unde rezultă că față cu cumpărătorul, care cere rezoluția contractului nu i se poate admite vânzătorului de a da un alt lucru în locul aceluia deja predat și care să fie în condițiunile prevăzute în contract; că deci cererea făcută de S. Rosen este inadmisibilă.

Având în vedere că, din faptele expuse rezultând că apelul lui S. Rosen nu este întemeiat, urmează a fi respins.

Văzând cererile de cheltueli de judecată formulate de ambii apelanți, pe care Curtea compensându-le în parte, și apreciind obligă pe S. Rosen a plăti lui E. Radu suma de una mie lei cheltueli de judecată în instanța de apel.

Pentru aceste motive, redactate de d. Prim-Președinte, respinge.

Semnați: D. Volanschi, C. A. Gorgos, D. G. Lupu.

TIRBUNALUL BUZĂU S. II-a

Audiența dela 7 Iunie 1926

Președinția D-lui Const. I. Ionescu, judecător

Otto Feldman cu Estera Feldman

REVIZUIRE. — COMUNICAREA HOTĂRĂRII ÎN VEDEREA CURGEREI TERMENULUI PENTRU REVIZUIRE. — DACĂ ESTE PREMATURĂ CEREREA DE REVIZUIRE FĂCUTĂ ÎNAINTE DE ACEASTĂ COMUNICARE. — ART. 291 ȘI 297 PR. CIVILĂ.

REVIZUIRE. — DACĂ PENTRU A SE FACE O ASEMENEA CERERE ESTE SUFICIENT CA HOTĂRĂREA CE SE ATACĂ SĂ FIE DEFINITIVĂ, NUMAI FAȚĂ DE REVIZIONIST. — ART. 291 PR. CIVILĂ.

1. Obligațiunea impusă prin art. 297 proc' civilă de a se face o comunicare specială a hotărârei rămasă definitivă pentru a curge termenul de revizuire, fiind tot o măsură de protecțiune în favoarea celor indicați prin art. 291 pr. civ., urmează că cererile de revizuire introduse mai înainte de această comunicare, nu pot fi respinse ca premature sau inadmisibile, de oarece revizionistul pe lângă că poate să ia cunoștință de hotărârea ce îl lezează pe orice cale, dar poate chiar să și renunțe la această comunicare prescrisă de lege numai în favoarea celor indicați în art. 291 pr. civilă.

2. Din moment ce revizuirea se acordă în mod excepțional numai unor anumite persoane bine determinate prin art. 291 pr. civilă, spre a le proteja în contra unei apărări viclene sau lipsă de apărare din partea celor însărcinați a le apăra, este suficient ca hotărârea atacată

prin revizuire să fi rămas definitivă pentru una din acele persoane, pentru ca cererea de revizuire să fie admisibilă.

Respins finele de neprimire ridicat de Estera Feldman pe motiv că cererea de revizuire făcută de Otto Feldman ar fi prematură și inadmisibilă. — S'au ascultat D-nii Avocați Apostol Albu pentru revizionist și Gh. Moscu pentru Estera Feldman.

Tribunalul,

Asupra finelui de neprimire ridicat de Estera Feldman, prin care tinde la respingerea cererei de revizuire, introdusă de Otto Feldman ca inadmisibilă sau prematură, pentru că n'ar îndeplini condițiile cerute de art. 297 pr. civ. fiind introdusă mai înainte de a se fi putut face comunicarea specială a copiei după hotărârea rămasă definitivă, comunicare ce nici azi nu se poate face deoarece nu există o hotărâre rămasă definitivă între toate părțile ce au legat instanța; că, în speță, hotărârea de admitere în principiu a acțiunii în partag deși definitivă față de revizionist prin neapelare, fiind atacată cu apel de intervenientul Leon Rauch și în curs de judecată la Curtea de Apel din București, face ca cererea de revizuire să devie inadmisibilă sau prematură, sentința atacată nefiind definitivă față cu toate părțile.

Având în vedere că, în conformitate cu dispozițiile art. 291 pr. civ. Statul, Județul, Comunele, stabilimentele publice sau de utilitate publică, nevârstnicii, interziși și cei puși sub consiliul judiciar pot cere revizuirea dacă cei însărcinați a-i apăra i-a apărât cu viclenie sau nu i-a apărât de loc asupra capătului sau capetelor de cerere aduse în judecată.

Având în vedere că, prin dispozițiile art. 297 pr. civ. se arată că cei menționați la art. 291 vor avea un termen de două luni dela primirea copiei depe hotărârea rămasă definitivă spre a cere revizuirea acelei hotărâri iar prin art. 742 al. ult. pr. civ. se lămurește că pentru minori acest termen curge dela majorat.

Considerând că, ceea ce a determinat pe legiuitor să acorde dreptul de revizuire celor indicați din art. 291 pr. civ. n'a fost decât ideea de protecțiune ce a înțeles să acorde acestora dacă ei au fost apărați cu viclenie sau nu au fost apărați de loc.

Considerând că, obligațiunea impusă prin art. 297 de a se face o comunicare specială a hotărârei rămase definitivă pentru a curge termenul de revizuire fiind tot o măsură de protecțiune în favoarea celor indicați prin art. 291 pr. civ. cererile de revizuire introduse mai înainte de această comunicare nu pot fi respinse ca premature sau inadmisibile deoarece revizionistul pe lângă că poate să ia cunoștință de hotărârea ce îl lezează pe orice cale dar

poate chiar să și renunțe la această comunicare prescrisă de lege numai în favoarea celor indicați în art. 291 pr. civ.

Considerând că, în ceea ce privește chestiunea dacă, hotărârea ce s'a dat trebuie să fie sau nu definitivă pentru toate părțile care au legat instanța spre a fi susceptibilă de revizuire, din moment ce această cale de atac se acordă în mod excepțional numai unor anumite persoane bine determinate prin art. 291 pr. civ. spre a le proteja în contra unei apărări viclene sau lipsei de apărări din partea celor însărcinați a le apăra, este suficient ca hotărârea atacată prin revizuire să fi rămas definitivă pentru una din acele persoane pentru ca cererea de revizuire să fie admisibilă deoarece apelul oricărei alte părți ce a luat parte la darea hotărârei atacate prin revizuire nu poate să repare în caz de reforme a acestei hotărâri atacate lezarea produsă printr'o apărare vicleană sau lipsă de apărare din partea celor însărcinați a-i apăra în interesul lor.

Că, în speță, apelul intervenientului Leon Rauch tinzând la micșorarea cotei ce se cuvine revizionistului Otto Feldman în succesiunea tatălui său Avram zis Adolf Feldman, o situațiune mult mai proastă decât cea prevăzută în sentința atacată prin revizuire, a primi susținerile făcute de Estera Feldman și a se respinge cererea de revizuire ca inadmisibilă sau prematură ar fi să se înlătore toate măsurile de protecțiune ce legiuitorul a înțeles să ia pentru minori, interziși, etc.

Considerând că, a se mai aștepta soluțiunea Curței de Apel în apelul intervenientului Leon Rauch pentru ca cea hotărâre definitivă, pentru toate părțile, să fie atacată prin revizuire de minorul devenit major ar fi iarăși în detrimentul revizionistului pentru că în acest caz i s'ar răpi un grad de jurisdicțiune în judecarea fondului pricinii ceea ce este contrar principiului că nimănui nu i se poate răpi unul din cele două grade de jurisdicțiune fără o dispozițiune expres prevăzută de lege.

Că, prin urmare finele de neprimire fiind neîntețmeiat câtă să fie respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d. Const. I. Ionescu, judecător unic, respinge incidentul.

Semnat: *Const. Ionescu.*

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere să-i trimită cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii pe anul 1926 se trimite abonaților în curent cu plata abonamentului fără altă plată suplimentară.

Acei cari nu au primit-o, sunt rugați a ne încunoștința spre a li se trimite.